



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

Autor: Mgr. Miroslav Jaroš

Datum: 23.9.2012

Ročník: prima

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Tematický okruh: Jazyková výchova

Téma: Stavba slova

Klíčová slova: Střídání hlásek při odvozování

Anotace: Prezentace seznamuje žáky s pojmy změny samohlásek – dloužení, krácení, střídání s jinou samohláskou, změny souhlásek

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

1) Změny samohlásek při
odvozování:
a) KRÁCENÍ

LÁMAT - LAMAČ

ZAMĚSTNÁVAT - ZAMĚSTNAVATEL

LÉTAT - LETADLO

UŽÍVAT - UŽIVATEL

1) Změny samohlásek při odvozování:

b) DLOUŽENÍ

HLAS - HLÁSEK

ZAHRADA - ZAHRÁDKA

VĚTEV - VĚTÉVKA

1) Změny samohlásek při odvozování:

c) střídání s jinou samohláskou

VŮZ - VOZIT

BÍLÝ - BĚLEJŠÍ

SÍT - SETBA

SUD - SOUDEK

Doplň slova do tabulky

Slovo základové	Slovo odvozené	Dloužení, krácení, střídání
	kravička	
	kroužek	
	přátelský	
	lístek	
	řidič	

2) Změny souhlásek při odvozování:

k-č raku - ráček

s-š myslit - přemýšlet

c-č ulice - ulička

z-ž dovézt - dovážet

h-ž Praha - Pražan

t-c doplatit - doplácet

ch-š moucha - muška

d-z ohradit - ohrazovat

Doplň souhlásku a odůvodni od jakého slova bylo odvozeno:

prou__kovaná látka, černo__ské písně,
velké mno__ství, porá__ka nepřítele,
prá__kový cukr, tě__ká choroba,
snů__ka vajec

Co vím:

- Při odvozování může dojít k těmto změnám:
 - a) u somohlásek – jaké jsou možnosti?
 - b) u souhlásek – uveď příklady

Zdroje

- Průvodce českým jazykem aneb co byste měli znát ze základní školy. Mgr. Věra Dobešová, Mgr. Vladimíra Fialová. Didaktis 2005, vydání první
- Český jazyk v kostce pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií. Jana Eislerová. Fragment 2006, první vydání
- Český jazyk pro 6. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií. V. Styblík, M. Čechová, P. Hauser, E. Hošnová. SPN – pedagogické nakladatelství, a.s., Praha 2004
- Český jazyk. Jiří Melichar a Vlastimil Styblík. SPN, n.p., 1967
- Hrátky s češtinou. Marie Čechová, Karel Oliva, Petr Nejedlý. SPN – Pedagogické nakladatelství, a.s., Praha 2007
- Český jazyk pro základní školy. E. Hošnová, I. Bozděchová, P. Mareš, V. Styblík, I. Svobodová. SPN, as, Praha 2006